Nr. 36.

Warszawa

$\frac{28 \text{ sierpnia}}{9 \text{ września}}$ 1868 r.

Wychodzi w każdą środę.

Redakcja przy ulicy Nowy Świat Nr. 28.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Szczególna sprzeczność powszechnéj prawie wysokości kursów giełdowych z niezaprzeczonym, aż nadto dotkliwym zastojem handlu i przemysłu, tłumaczy się w części potrzebą lokacji dla nieczynnych kapitałów,— ale jako zjawisko nienaturalne, budzi słuszne obawy. W rzeczy samej, te same przyczyny dla których istnieje ów zastój, mogą lada chwila sprowadzić okoliczności, przy których już o lokację nie chodzi, a więcej o łatwą rozrządzalność; a wtedy upadek kursów, nawet raptowny, jest nieunikniony.

Renta francuska, pomimo wypuszczenia nowéj, dochodziła do 71,^{30} i dziś stoi na 70,^{90}. Nowa wypuszczona po 69,^{25}; zatém dla dostarczenia 450$^1/_2$/m. żądanych wypada w rencie 19.516245 fr. Bilans banku wcale nie zmienia charakteru: fundusz metaliczny wciąż wzrasta i dochodzi do 1.310/m.; portfel zaś zniżył się w ciągu tygodnia o 36/m. fr. Mówiono jakoby dla zaradzenia temu bank zamierzał zniżyć skup do 2%; ale środek ten byłby bezskutecznym na ożywienie interesów: Początkowaniu przemysłowemu brak nie kapitału ani kredytu, — bo po co narzędzie temu kto pracować nie chce? ale brak mu energji, ducha przedsiębierczego, owéj sprężyny natężającéj wolę—słowem *zaufania*, które jedynie zdolne jest ożywić tę martwą masę złota przeciążającą kasy bankowe. Słusznie więc i Napoleon, i jego ministrowie, i prasa urzędowa, śpiewają trio pokojowe, usiłując przywrócić zaufanie. Ale są to tylko słowa: a słowa zaledwie skutkują chwilowy nastrój spekulacji giełdowéj, zmienić zaś sytuację ogólną, wyrobioną latami, nie są w stanie,—na to trzeba faktu stanowczego, wielkiego; a takim faktem może być tylko zaprzestanie olbrzymich bezpłodnych wydatków, uwolnienie się raz na zawsze od plagi zbrojnego pokoju, — słowem rozbrojenie. Dopóki pośród pokoju będziemy mieli wydatki wojenne, a nawet pożyczki na cele wojenne, dopóty rozwój pracy narodowéj pozbawiony będzie swéj głównéj dźwigni, a same nawet giełdy pozostaną bez busoli, ulegając chwilowym wpływom, sztucznym i zmiennym.

Anglja ile może korzysta ze swego jeograficznego odosobnienia i wyłamuje się po części z solidarności w sprawach europejskich; praca przemysłowa ożywia się, dochody dróg żelaznych i rozmaitych innych spółek wzrastają; telegraf atlantycki, przy dochodzie około 500 f. st. dziennie, daje kompanji diwidendę 10%. (Taryfa od 1 września zniża się do 3 f. st. za prostą depeszę z 10 wyrazów = 50 liter).

W Wiedniu pewny rodzaj popłochu giełdowego spowodowany był napływem wielkiéj ilości papierów węgierskich. Przedsiębierstwa rodzą się w Węgrzech w sposób gorączkowy, nic zatém dziwnego że nie jedno okaże się fałszywym płodem. Podwyższenie miany na Londyn, a jednocześnie i zmniejszenie dochodów dróg żelaznych, tłumaczą się ustaniem wywozu zboża z Węgier.

Włoskie targi pieniężne są pod dobrym wpływem pomyślnego zbioru jedwabiu, jakiego już dawno nie było. Mienne na złoto zniża się.

Na naszéj giełdzie, pomimo brak życia, papiery publiczne trzymają się dobrze, nawet się podnoszą jak listy zastawne (85,^{50}). Kursa wexlowe cokolwiek niższe,

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 31 sierpnia—5 września 1868 r.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU: Poniedz. 31 sierp.	Wtorek 1 wrześ.	Środa 2	Czwar. 3	Piątek 4	Sobota 5	Stosunek do równi na 100
			R	u	b	l	e		
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie.									
Obligi Skarbowe (r. 100. 150. 500)	4	100	.	.	.	.	78,50	.	$78\frac{1}{2}$
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	.	.	.	.	102,50	.	$136\frac{2}{3}$
Cert. ban. na obl. cz. *A* (z. 300) z kup.	5	45	.	.	.	.	51,25	.	$113\frac{5}{6}$
" " " *B* (z. 200)	0	30	.	.	.	.	27,50	.	$91\frac{2}{3}$
	5	30	.	.	.	.	32,50	.	$108\frac{1}{3}$
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy)	0	100	.	.	.	.	*58	.	*58
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	68,33	.	.	67,83	68	68,33	$68\frac{1}{3}$
kupon	.	.	.	.	.	.	.	$1{,}05\frac{5}{9}$	.
Ruskie.									
5-ta pożyczka (500)	5	100	81,75	.	.	.	81,50	.	$81\frac{1}{2}$
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	133,25	133,50	133,50	133,50	133,75	134	134
" " z 1866 r.	5	.	.	133,75	134,25	134,25	133,75	133,25	$133\frac{1}{4}$
Metaliki (300) lutowe	4	100	100,33	100,33	100,30	100,30	100,33	100,33	$100\frac{1}{3}$
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	100	100	100	100	100	100	100
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	.	.	87,25	.	87	.	87
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie.									
Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000)	4	100	84,25	84,42	84,50	84,90	85,50	85,50	$85\frac{1}{2}$
" " " ser. 2	4	100	79	78,92	78,75	78,75	78,70	79	79
kupon	.	.	.	.	.	.	.	$0{,}81\frac{1}{9}$	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	.	.	.	.	.	.
" " W-B. (100. 150)	4	100	.	.	.	*60	.	.	*60
" " Teresp. (100)	5	100	90	90	90	90	90	90,50	$90\frac{1}{9}$
Obligacje " "	5	100	88,50	88,50	88,50	88,50	88,50	.	$88\frac{1}{2}$
Akcje " Łodzk. (100)	5	100	81	.	.	.	.	.	81
Rus.									
Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	.	.	.	.	122	.	$97\frac{3}{5}$
Obligacje " "	$1\frac{1}{2}$	100	.	.	.	.	.	.	.
2. Wexle.									
Berlin (Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	108	108	107,85	107,85	$107{,}77\frac{1}{2}$	107,85	$116\frac{1}{6}$
Gdańsk (100) "	.	92,857	107,85	107,85	.	.	.	.	$116\frac{1}{6}$
Hamburg (M. B. 300) "	.	140,855	.	.	.	.	.	.	.
Londyn (Ł. 1) 3 "	.	6,301	7,40	7,40	7,38	7,39	7,39	7,39	$117\frac{1}{4}$
Paryż (Fran. 300) 2 "	.	75,211	88,20	.	.	87,90	.	87,90	$116\frac{5}{6}$
Wiedeń (Gul. 150) "	.	92,857	96,30	96,30	.	96,30	96,30	96,45	$103\frac{8}{9}$
Petersburg (Rub. 100) 1 "	.	100	.	99,50	.	.	99,50	.	$99\frac{1}{2}$
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	.	.	.	.	6	.	$116\frac{1}{2}$
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski	.	3	.	.	.	.	3,40	.	$113\frac{1}{3}$
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki (papierowy)	.	0,62.906	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Londyn.	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Amsterd.
bankowa:	6%	2	$2\frac{1}{2}$	4	4	$2\frac{1}{2}$	3
giełdowa:	—	1 ($1\frac{1}{2}$)	$1\frac{3}{4}$ ($2\frac{1}{4}$)	4	$2\frac{3}{4}$	$1\frac{3}{4}$ (2)	3

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 29 sierpnia	w ciągu tygodnia przyb. (+) ub. (—)	w d. 5 września
	r u	b l	i
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Warsz.	930.921, 09	+ 158.589, 67 — 150.436, 27	939.074, 49
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Łodzi. .	345.386, 46	+ 35.883, 57 — 30.272, 77½	350.997, 25
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Włocł.	300.571, 50	+ 35.869, 02 — 16.155, 30	320.285, 22
1. Skup: Portfel „ zagranicznych	28.725, 69	+ 123.314, 28 — 3.327, 41	149.312, 56
2. Zaliczenia na papiery publiczne ...	643.378, .	+ 15.742, . — 13.745, .	645.375, .
3 „ na zast. towarów (a) wełny .	337.049, 79	+ 31.224, 21 — 24.184, 54	344.089, 46
3 „ na zast. towarów (b) in. tow.	304.482, 86	+ 5.716, 03 — 11.456, 03	298.742, 86
4. „ „ kosztowności	783.429, 39½	+ 10.240, 90 — 4.673, 49	788 996, 80½
5. Otwarte kredyta	4.799.760, 18	+ 896.635, 02 — 942.725, 08½	4.753.670, 11½
6. Kasa: Monety srebrne	2.608.344, 50½	— 5.012, 40	2.603.332, 10½
6. Kasa: „ złote	43.841, 27½	+ 25, 30	43.866, 57½
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego	966.400, .	+ 17.400, .	983.800, .
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa	1.704.678, .	— 421.552, .	1.283.126, .
Łącznie (6)	5.323.263, 78	— 409.139, 10	4.914.124, 68

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— **Handel wełną w Anglji w r. 1867.** Jakkolwiek nie przeważną, ale zawsze dość znaczną część przemysłu rolniczego w kraju naszym stanowi wełna. Spadanie ceny tego artykułu od roku zeszłego zaczęło budzić obawy. Targ angielski nie pozostaje bez wpływu, choć tylko pośrednio, na cenę wełny u nas. Sądzimy zatém, że nie będzie bez interesu pobieżne skreślenie obrotów handlowych na wełnę w Anglji w r. 1867 dopełnionych i porównanie onych z latami ubiegłémi.

Mniéj sprzyjająco złożyły się okoliczności w Anglji jak na kontynencie, gdzie wprawdzie polityczne zawichrzenia spowodowały zastój w przemyśle, lecz zużycie materjałów wełnianych nie uległo zmniejszeniu. W Anglji polityczne kwestje mniéj miały znaczenia, za to daleko więcéj wewnętrzne zawikłania. Po upadku wielu bankowych i przemysłowych przedsiębierstw spowodowanych lekkomyślnym systemem kredytowym, zmniejszył się dochód wielu warstw spółeczeństwa. Własność mniéj korzystnie się rozdzieliła, siła spożycia uległa redukcji, a tém samém potrzeby zmniejszyć się musiały. Dwa po sobie następujące nieurodzaje działały w tym samym kierunku. Przy takich okolicznościach handel wełniany znajdował się pod większym naciskiem w Anglji jak na kontynencie. Niepozostało to bez wpływu na zewnątrz, a wpływ ten objawił się w dwojaki sposób:

1. Wewnętrzny przemysł wełniany nieznalazłszy u siebie dostatecznego zajęcia, rzucił się z całą siłą na wywóz.

2. Kontynentalni kupcy zwrócili się na tańszy targ angielski, a zaniedbali własny który był droższym.

Co do pierwszego: Według wykazów ministerstwa handlu wywóz angielskiéj przędzy i wszelkich wełnianych towarów wzrósł od r. 186⁴/₅ do 186⁵/₆ o 5%, a do r. 186⁶/₇ po wyłączeniu z rachunku Stanów Zjednoczonych Północnéj Ameryki, o 9%, a mianowicie z 19.474.088 do 21.033.055 f. st. Stany Zjednoczone dlatego zostały z rachunku wyjęte, że nowa wysoka taryfa celna wpłynęła na znaczne ograniczenie handlu wełną. Wywóz wełny z Anglji do Stanów Zjednoczonych spadł w ciągu ostatniego roku z 5.037.314 do 3.327 631 f st.

Co do drugiego. Udział kontynentu w nabywaniu wełny na angielskich targach objaśniają następujące z urzędowych źródeł wzięte cyfry (w funtach wagi):

	w latach 186⁴/₆ w przec. rocznie	*w r. 1866*	*w r. 1867*
Wywóz surowéj wełny z Anglji na kontynent ... *fun.*	69.079290	67.938029	90.254225

Przyrost zatém wynosi 33% w porównaniu z niekorzystnym dla kontynentu 1866 r., a 30% w porównaniu z trzema latami ostatni poprzedzającemi. Te cyfry objaśniają nam przepełnienie kontynentalnych, a szczególniéj niemieckich składów wełny.

Wprowadzono z Niemiec do Anglji surowéj wełny: w r. 1866 około 10.000.000 funt., w r. 1867 około 4.000.000 funt., zatém w r. 1867 mniéj o 6 m f.

Wywieziono z Anglji do Niemiec surowéj wełny łącznie z prowadzoną przez Belgję:

w r. 1866 około 5.000.000 funt., w r. 1867 około 12.000.000 funt., zatém w r. 1867 więcéj o 7/milj. f. Soldo na niekorzyść Niemiec 13/milj. funt.

Ceny wełny stały w końcu 1867 r. w porównaniu z końcem 1866 r:

długiéj grubéj angielskiéj i innych podobnych gatunków	o 25 do 33% niżéj
z Południowéj Afryki (Kap) i Buenos Ayres	25% niżéj
krótkiéj ciężkiéj czyli pośledniéj australskiéj	15 do 20% „
przedniéj australskiéj	10 do 15% „

Wypłód wełny w głównych zaeuropejskich krajach wynosił,—licząc w partjach po 1000 bel:

	1864	1865	1866	1867	1864	1865	1866	1867
					Z tego wprowadzono do Europy			
w Australji ...... *partij*	302	334	350	414	302	333	349	413
— Południowéj Afryce ..	109	111	128	135	70	102	108	133
— La Plata	118	160	194	213	86	132	152	193
Razem	529	605	672	762	458	567	609	739

reszta poszła do Ameryki.

Z roku na rok wzrost wynosi 13% a w r. 1867 nie jest większy jak w latach poprzednich; lecz w skutek amerykańskiéj wysokiéj taryfy celnéj Europa wprowadziła w tym roku daleko więcéj jak w poprzednich, a znacznie mniéj wywiozła do Stanów Zjednoczonych. Oto jedna, może najważniejsza niekorzystna okoliczność; druga leży w dowiedzionym statystycznie zastoju Anglji w spożyciu. Te dwie okoliczności dostatecznie objaśniają zniżenie cen. O przyszłość wszakże obawiać się nie należy. Główne złe, obniżenie cen minęło, gorszych skutków przewidywać nie można, gdyż właśnie w tém złem leży zarodek poprawy, a mianowicie: składy wełny w Ameryce bardzo skąpo są zaopatrzone, co przy wzrastającéj potrzebie musi wpłynąć na złamanie przeszkód taryfą stawianych, a tém samém na szybkie opróżnienie przepełnionych targów europejskich, zwłaszcza że przemysł i handel bardzo małe mają zapasy.

Żeby ogólna produkcja przewyższyła potrzebę, obawiać się nie można. Spożycie wełny szło dotąd równym krokiem z jéj wytworem. Nigdy i nigdzie jeszcze nie było takiego przepełnienia targów, jak to miało miejsce z bawełną przed wybuchem wojny amerykańskiéj. Przeciwnie, jeszcze przed dwoma laty żądanie wełny było daleko większe jak podaż. Nastręcza się tu jeszcze jedno pytanie: Czy rolnik wełnę wytwarzający może znieść takie obniżenie ceny? W niewielu mniéj korzystnie położonych miejscowościach dziś już może wełna nie przynosi odpowiednich korzyści, lecz w ogóle powiedzieć tego nie można. Najlepiéj tego dowodzi ta okoliczność, że zamorscy owczarze nie pomyśleli jeszcze dotąd o poprawie hodowli.

Na zakończenie podajemy tabelkę, mogącą rzucić światło na rozwój wypłodu wełny na kuli ziemskiéj.

Wprowadzono do Anglji wełny brutto.

		1864	1865	1866	1867
1. Z Australji	bel	302177	332560	348628	412641
2. „ Połud. Afryki	„	69309	99991	107184	128418
3. „ Indji Wsch.	„	58909	54228	79732	47010
4. „ Peru, Lima, Chili	„	58908	47653	59226	57411
5. „ Rosji	„	37829	37147	45021	21258
6. „ krajów nad m. Śródziemném	„	34593	20748	23151	25936
7. „ Niemiec	„	32684	24696	40475	15865
8. „ Alpaca	„	24998	23653	32718	30319
9. „ Mohair	„	20087	27441	22074	15374
10. „ La Plata	„	15699	14636	18718	16495
11. „ Hiszpanji i Portugalji ...	„	11677	13561	14921	10905
12. „ różnych krajów	„	23924	16761	20684	19542
Razem	„	690794	713075	812532	801174
Wprowadzono do Anglji *netto*, to jest po strąceniu wywozu	*funt.*	138.744660	113.136606	153.081807	134.051416
Wprowadzono do Ameryki *netto* .	„	74.963047	45.604752	56.862284	30.875309
Ogół wypłodu wełny w Anglji, Szkocji i Irlandji	„	.	.	.	170.000000
W Stanach Zjednoczonych Północnéj Ameryki	„	.	.	.	160.000000
Wartość wywiezionych z Anglji przędzy i towarów wełnianych	*f. st.*	22.438995	23.215132	24.511402	24.360686

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.